

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 2111/21

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט ע' גרוסקופף

העותרים: 1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
2. רופאים לזכויות אדם
3. המוקד להגנת הפרט

נגד

המשיב: שירות בתי הסוהר

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרים: עו"ד רעות שאער; עו"ד גדיר ניקולא

בשם המשיב: עו"ד יונתן ציון-מוזס

פסק-דין

השופט ע' גרוסקופף:

לפנינו עתירה למתן צו על תנאי במסגרתה התבקש להורות למשיב – שירות בתי הסוהר (להלן: המשיב) – לתרגם את כל הפקודות והנהלים המפורסמים על ידו לשפה הערבית, ולהעמידם לעיון העצורים, האסירים והציבור בכללותו כפי שנעשה כיום ביחס לפקודות והנהלים המפורסמים בשפה העברית.

1. עניינה של העתירה, אשר הוגשה על ידי שלושה ארגונים העוסקים בקידום זכויות אדם (להלן: העותרים), בטענה כי העצורים והאסירים דוברי השפה הערבית (אשר מהווים כ-60% מכלל אוכלוסיית העצורים והאסירים בישראל) זכאים לקבל מידע בשפת אימם בנוגע לזכויותיהם וחובותיהם, לרבות מידע אודות התנהלות מתקני הכליאה בישראל, סמכויות המשיב והדרכים לערער על החלטות המשיב. על פי הנטען, תרגום הפקודות והנהלים המפורסמים על ידי המשיב, בהם נמצא המידע האמור, הוא חלק

מהחובה הכללית המוטלת על המשיב, בהיותו רשות ציבורית, לפרסם את הנהלים על פיו הוא פועל. זאת ועוד, הדבר מתבקש, לשיטת העותרים, גם מכוח זכות העצורים והאסירים למידע, זכותם לשוויון ולכבוד וזכות הגישה שלהם לערכאות.

2. ביום 20.8.2021 הוגשה תגובתו המקדמית של המשיב. בתגובה המקדמית נמסר כי לאחר הקמתה של ממשלת ישראל ה-36 ביום 13.6.2021 הובאה הסוגיה מושא העתירה לפתחו של השר לביטחון פנים, מר עמר בר-לב (להלן: השר), אשר בחן את הנושא והחליט, מבלי שהדבר יהווה הסכמה עם טענות העותרים, כי נכון יהיה לתרגם לשפה הערבית את פקודות נציבות בתי הסוהר הנוגעות לאוכלוסיית העצורים והאסירים. זאת, לאור ייצוגם הגבוה של דוברי השפה הערבית בקרב אוכלוסייה זו, וכן בשל מאפייניה הייחודיים. יחד עם זאת, לאור ריבוי הפקודות, הנחה השר על ביצוע התרגום האמור בתוכנית דו-שלבית מדורגת: בשלב הראשון, שמשכו מוערך בכ-18 חודשים, יתורגמו פקודות הנציבות עליהן מבוססים שלטי החובות והזכויות התלויים כיום באגפים במתקני הכליאה ואשר מפרטים את כללי המותר והאסור. בשלב השני, יתורגמו פקודות נוספות בהתאם למתווה ולתיעדוף שיקבע המשיב עם סיום השלב הראשון ולאחר שיופקו לקחיו. לאחר מכן, ייבחן האם יש מקום לתרגם לשפה הערבית חלק מנהלי המשיב הנוגעים לאוכלוסיית העצורים והאסירים (להלן: תוכנית המשיב).

בנסיבות אלה, סבר המשיב כי העתירה התייתרה ויש להורות על מחיקתה.

3. לאור האמור בתגובה המקדמית, התבקשו העותרים להודיע האם הם עומדים על עתירתם, וביום 2.9.2021 השיבו על כך בחיוב. לטענתם, על אף שתגובת המשיב מלמדת על התפתחות חיובית בנושא, היא איננה מספקת מענה הולם למבוקש בעתירה, וזאת מחמת שניים: ראשית, בעוד שהעותרים דרשו את תרגום כלל פקודות ונהלי המשיב לשפה הערבית, מתגובתו של המשיב עולה כי רק חלק מהפקודות יתורגמו לשפה הערבית, תוך יצירת עמימות אודות השאלה באילו פקודות מדובר, וכי בכל הנוגע לנהלי המשיב, נקבע כי האפשרות לתרגם תיבחן רק לאחר סיום השלב השני, מבלי שהמשיב התחייב כי הללו אכן יתורגמו בסופו של דבר. שנית, העותרים מלינים על כך שלמעט השלב הראשון, תוכנית המשיב איננה קוצבת לוחות זמנים ברורים ותחומים לביצועה, באופן המעלה חשש בדבר מימושה המלא דה פקטו.

4. לאחר שעיינו בטענות הצדדים, מקובלת עלינו עמדת המשיב כי בשלב הזה דין העתירה להימחק לאחר שזו מיצתה את עצמה.

5. מתגובתו המקדמית של המשיב עולה כי הגשת העתירה הובילה הלכה למעשה לקידום משמעותי של הסעד שלשמו הוגשה – תרגום פקודות ונהלי המשיב לשפה הערבית, וזאת באמצעות תוכנית המשיב, אשר לעת הזו מתבקש להעניק הזדמנות להוציאה מהכוח אל הפועל. מכאן שבשלב הנוכחי, העתירה מיצתה את עצמה.

6. אכן, כפי שגם העותרים מציינים, מדובר בתוכנית הדרגתית, במסגרתה התרגום לשפה הערבית יתבצע בשלבים (ולא באופן מלא) ולאורך פרק זמן שאיננו מבוטל. יחד עם זאת, לא מצאנו בטענות העותרים כדי להצדיק את הותרת העתירה כפי שהוגשה על כנה. כפי שהובא בעתירה עצמה, כיום ישנם למעלה מ-300 פקודות ונהלים שיצאו מידי המשיב (ראו סעיף 10 לעתירה), ועל כן, מטבע הדברים, מלאכת התרגום היא מורכבת וכפועל יוצא דורשת זמן ומשאבים לביצועה. נדמה כי הטעם לאופן הפעולה של המשיב נעוץ בצורך לקיים עבודה סדורה ויסודית בנושא, ומכאן שנכון יהיה להמתין ליישום התוכנית בפועל בטרם תבחן השאלה האם נותרו חסרים או פערים כלשהם שמצדיקים התערבותנו. לאור זאת, סברנו כי יש בתוכנית המוצעת על ידי המשיב כדי לספק, לעת הזו, מענה ראוי לעתירה, וכי במתכונתה הנוכחית היא מיצתה את עצמה (השוו: בג"ץ 3091/99 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' הכנסת, פסקה י"ג (8.5.2012); בג"ץ 6207/17 פלוני נ' הנהלת בתי המשפט, פסקה 17 (30.4.2019); בג"ץ 2211/18 תנו לחיות לחיות נ' מנהל השירותים הווטרינרים, פסקה 8 (21.6.2021)).

7. נעיר טרם סיום כי חזקה על המשיב כי הוא יפעל למימוש התוכנית בהקדם, וכן ישקוד על קידומה ביעילות ובתוך פרק זמן סביר, בשים לב למורכבותה ולמשאבי המשיב כאמור. למותר לציין כי ככל שבעתיד יועלו קשיים וטענות ביחס ליישום התוכנית, העותרים, כמו גם אחרים, יהיו רשאים להעלותם בהליך מתאים.

8. על יסוד האמור לעיל, העתירה נמחקת. בהינתן תרומתה של העתירה לקידום התוכנית מצדו של המשיב, האחרון יישא בהוצאות העותרים בסך 7,500 ש"ח.

ניתן היום, א' בחשון התשפ"ב (7.10.2021).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט